

OSNOVNA ŠOLA
PREŽIHOVEGA VORANCA JESENICE
C. Toneta Tomšiča 5, 4270 Jesenice
Tel. 04 581 15 00, Fax. 04 584 15 13
Mail: os-pv.jesenice@guest.arnes.si
www.prezihovvoranc.si

OSNOVNA ŠOLA PREŽIHOVEGA VORANCA JESENICE

UČENCI TUJCI/PRISELJENCI

SAMOEVALVACIJSKO POROČILO ZA LETO 2023

Pripravila:
v. d. ravnateljice: Jelka Kusterle, prof.

Kraj in datum:
Jesenice, 5. 3. 2024

UVOD

Od 1. septembra 2023 na šoli uspešno potekajo različni šolski in državni projekti, ki jih vodijo in koordinirajo učiteljice in učitelji, namenjeni pa so vzgoji in dodatnemu izobraževanju učencev naše šole. Ti projekti so: Sobivanje, Zdrava šola, Prežihovi junaki, Korak k sončku, Naša mala knjižnica, Rastem s knjigo, Zbiranje odpadnega papirja, Zbiranje plastičnih pokrovčkov, Prežihijada, Vesela pošta.

Kot na poseben projekt pa lahko pogledamo tudi na vključevanje učencev tujcev/priseljencev v novo šolo ter novo okolje. Z organiziranim vključevanjem učencev tujcev smo se na naši šoli prvič spoprijeli v šolskem letu 2000/2001, ko je bil v šolo vpisan učenec iz Kitajske. Od takrat poteka kontinuirano, organizirano delo z učenci tujci in to bo predstavljeno v tem poročilu, saj sem pri razvoju tega dela sodelovala že od samih začetkov, najprej kot profesorica slovenščine, pozneje kot pomočnica ravnatelja in organizatorica pedagoškega dela z učenci tujci, sedaj tudi kot v. d. ravnateljice.

ZAKONSKA PODLAGA ZA DELO Z UČENCI TUJCI

Učitelji in drugi strokovni delavci v slovenskih vzgojno-izobraževalnih zavodih se zadnje desetletje srečujemo z večjim številom otrok, ki prihajajo iz drugačnega kulturnega in jezikovnega ozadja kot je slovensko. Gre za otroke, ki ne poznajo slovenskega jezika in kulture, ki potrebujejo podporo pri vključevanju v novo okolje, pri čemer nedvomno igra pomembno vlogo poznavanje jezika države, v katero so se priselili.

Zakonska podlaga, ki daje otrokom, ki so tuji državljani oziroma so brez državljanstva in prebivajo v RS, pravico do obveznega osnovnošolskega izobraževanja pod enakimi pogoji, kot jih imajo državljani RS, je 10. člen Zakona o osnovni šoli – Zosn (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 07/10, 87/11, 40/12– ZUJF, 63/13 in 6/16 – ZOFVI-L, ki pravi: Otroci, ki so tuji državljani oziroma osebe brez državljanstva in prebivajo v Republiki Sloveniji, imajo pravico do obveznega osnovnošolskega izobraževanja pod enakimi pogoji kot državljani Republike Slovenije.) Dodatno njihov status ureja tudi Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli (ZOsH) (Ur. l. RS, št. 87/2011), ki omogoča prilagoditev pri preverjanju in ocenjevanju znanja eno leto. V zadnjem odstavku 69. člena je urejeno ocenjevanje in napredovanje učencev, ki imajo status tujca/priseljenca: Učenci priseljencev iz

drugih držav so lahko ob koncu pouka v šolskem letu, v katerem so prvič vključeni v osnovno šolo v Republiki Sloveniji, neocenjeni iz posameznih predmetov in napredujejo v naslednji razred. O napredovanju odloči na predlog razrednika učiteljski zbor.

V Pravilniku o normativih in standardih za izvajanje programa osnovne šole (Uradni list RS, št. 74/23 z dne 7. 7. 2023) je MVI (Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje) v 43. c členu opredelilo tudi dodatne ure slovenščine za tujce: Za učence, katerih materni jezik ni slovenski (v nadaljnjem besedilu: učenci tujci), ob vključitvi v osnovno šolo v Republiki Sloveniji šola v prvem letu organizira dodatne ure slovenščine. Za učence tujce, ki se v osnovno šolo vključijo v prvem ocenjevalnem obdobju, šola organizira dodatne ure slovenščine v skladu z naslednjimi merili:

Skupina	Število ur za skupino
do 4 učencev	120
od 5 do 8 učencev	160
od 9 do 17 učencev	180

Za učence tujce, ki se v osnovno šolo vključijo v drugem ocenjevalnem obdobju, šola izvede v tekočem šolskem letu še 35 dodatnih ur slovenščine. Te učence lahko šola vključi v skupino tudi v naslednjem šolskem letu na podlagi meril iz prejšnjega odstavka.

V skupino učencev iz drugega in tretjega odstavka tega člena so lahko vključeni tudi učenci, katerih materni jezik je slovenski, če so se pred vključitvijo v osnovno šolo v Republiki Sloveniji izobraževali v tujini.

Vrednost dodatnih ur slovenščine za učence tujce iz prvega, drugega, tretjega in četrtega odstavka tega člena s sklepom določi minister, pristojen za šolstvo.

Če se v osnovno šolo do konca meseca oktobra tekočega šolskega leta prvič vključi devet ali več učencev tujcev, lahko šola sistemizira delovno mesto strokovnega delavca v skladu z naslednjimi merili:

Število učencev	Delež delovnega mesta
9 do 17	0,25
18 do 26	0,50
27 do 35	0,75
36 do 44	1

USPOSOBLJENOST UČITELJEV ZA DELO Z UČENCI TUJCI

Praviloma učence s statusom tujca poučuje slovenščino kot drugi jezik profesor slovenščine, ki je opravil enega od modulov za poučevanje slovenščine kot drugega/tujega jezika. Seminarje oziroma module za dodatno usposabljanje učiteljev slovenščine vsako leto organizira in izvaja Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Center poskrbi tudi za nabór učbenikov, priročnikov ter ostalega gradiva (didaktičnih pripomočkov) za pouk. Na naši šoli smo najprej uporabljali učbenik A B C,... 1,2,3 gremo (avtorice: Ivana Petric Lasnik, Nataša Pirih Svetina, Andreja Ponikvar), danes pa se uporabljata učbenika Čas za slovenščino 1 (začetna stopnja) in Čas za slovenščino 2 (nadaljevalna stopnja) avtorjev: Mihaele Knez, Damjane Kern, Mateja Klemena in Tjaše Alič. Učencem smo na šoli zagotovili knjige preko učbeniškega sklada.

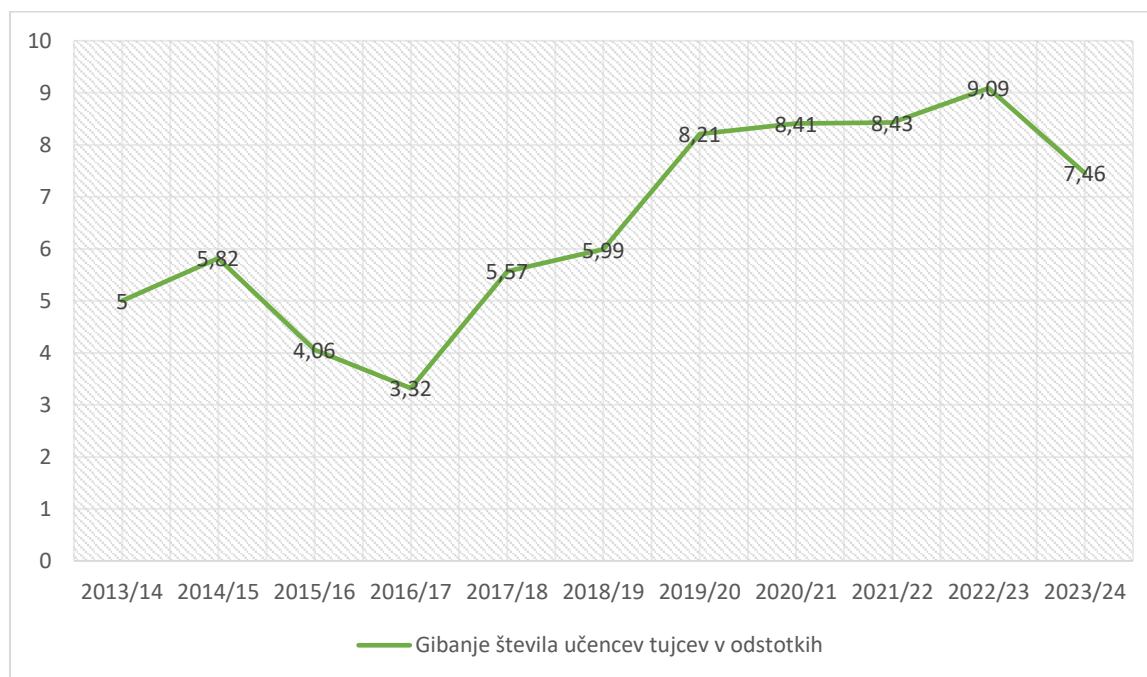
ANALIZA VPISOV UČENCEV TUJCEV V LETIH 2013/14–2023/24

V šolskih letih 10-letnega obdobja, ki ga omenjam v tem zapisu, sva učence tujce najprej poučevali dve profesorici, in sicer na razredni stopnji profesorica razrednega pouka, na predmetni pa profesorica slovenščine z opravljenimi dodatnimi izobraževanji za pouk slovenščine kot drugega in tujega jezika. Od šolskega leta 2019/20 pa je učencev tujcev toliko, da je za pouk slovenščine potrebnih več učiteljev.

V spodnjem prikazu se lahko vidi, kako se je v šolskem letu 2019/20 skokovito povečal vpis učencev tujcev na našo šolo, če primerjamo s prejšnjimi leti.

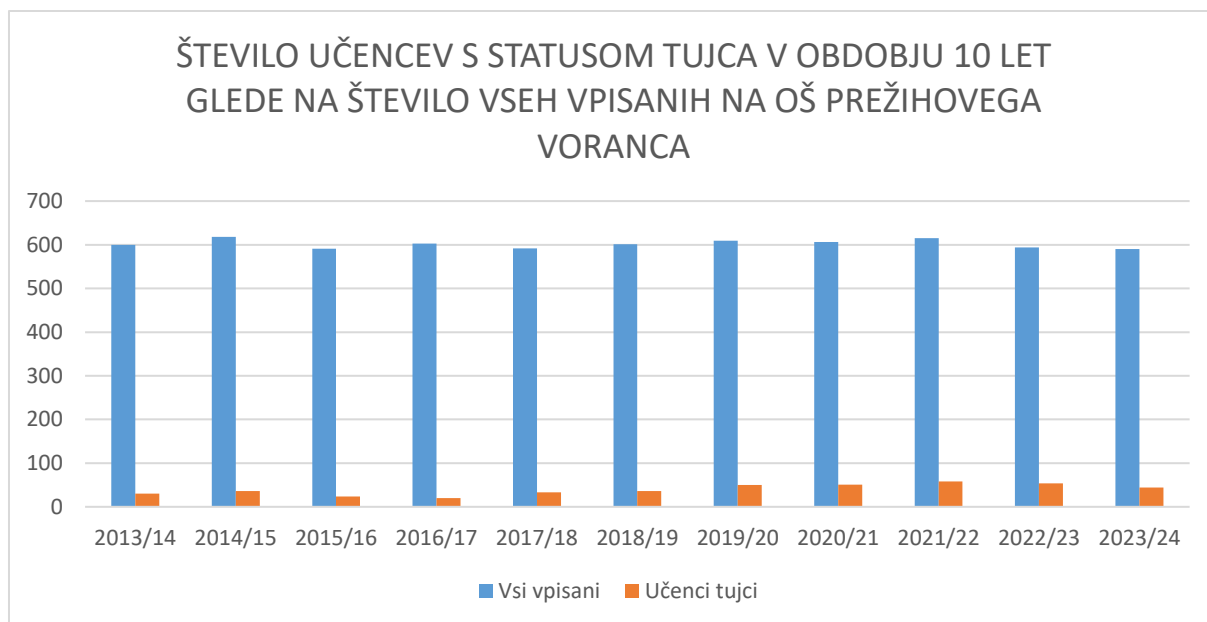
ODSTOTKOVNI PRIKAZ ŠTEVILA UČENCEV TUJCEV V OBDOBJU 2013/14–2023/24

V grafičnem prikazu lahko vidimo, da je bil odstotek učencev tujcev do šolskega leta 2019/20 okoli 5%–6%, v letu 2019/20 pa že 8%, kar se je v naslednjih letih le še zviševalo. To je pomenilo, da dve učiteljici ob svojem rednem delu ne zmoreta več sami poučevati slovenščine za tujce, zato so od leta 2019/20 poučevale slovenščino tri profesorice, dve na razredni stopnji (1. in 2. triletje) ter ena na predmetni (3. triletje). Trend vpisa se je še povečeval in je do sedaj svoj vrh dosegel v šolskem letu 2022/23, ko je bilo vpisanih (glede na število vseh učencev OŠ Prežihovega Voranca Jesenice) 9% učencev tujcev. Prav zato smo pred začetkom šolskega leta 2023/24 zaprosili ministrstvo za dovoljenje, da zaposlimo učitelja slovenščine za tujce, in sicer v obsegu 75%, Občino Jesenice pa smo zaprosili za dodatna finančna sredstva, da bi lahko zaposlili učitelja za poln delovni čas, kar je bilo odobreno. Žal se je v septembru pokazalo, da je trend vpisa učencev tujcev upadel na 7%, zato je bilo Ministrstvo pripravljeno financirati le 25%. Kot v. d. ravnateljice sem vložila prošnjo za specifiko zaposlitve, saj imamo na šoli precej učencev tujcev, ki prihajajo s Kosova in katerih jezik se popolnoma razlikuje od slovanskih jezikov. Specifiko so odobrili, tako nam v letošnjem šolskem letu Ministrstvo financira 50% zaposlitve učitelja za slovenščino kot drugi in tuji jezik, Občina Jesenice pa 25%. Na razpis nismo dobili ustreznega kandidata za poučevanje, zato smo se na šoli dogovorili s petimi učiteljicami, da poučujejo slovenščino kot svojo dodatno delovno obvezo.

Število učencev tujcev, glede na število vseh vpisanih v našo osnovno šolo, v obdobju 10 let si lahko ogledamo v naslednji preglednici.

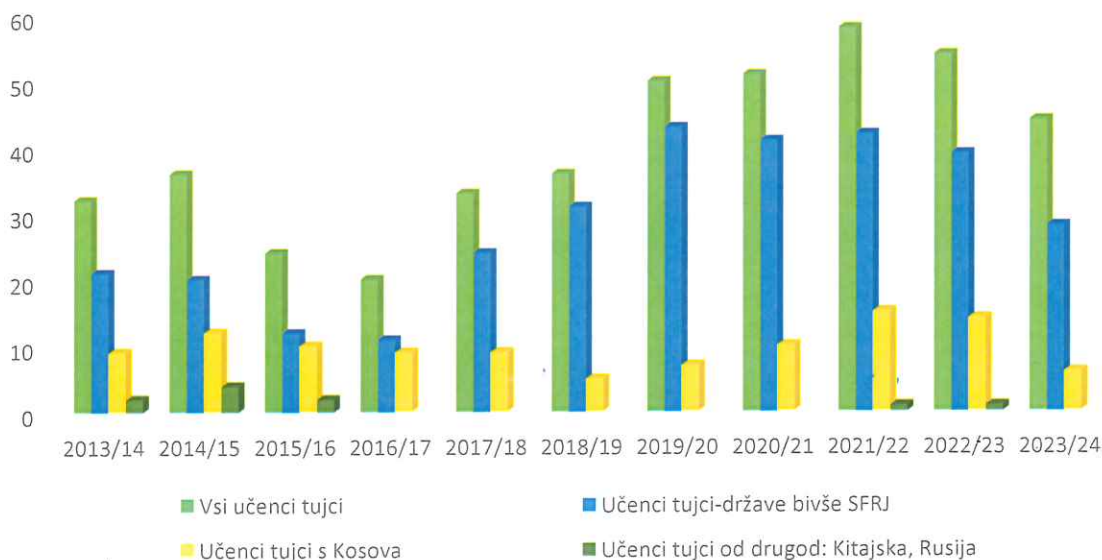
Težava, ki se pojavlja na šoli, je povezana z izvorom materne jezika vpisanih učencev tujcev. Največ učencev tujcev prihaja iz držav Balkana, torej iz bivše SFRJ. Pouk slovenščine se pri teh otrocih precej razlikuje od pouka, kakršnega potrebujejo otroci, ki prihajajo s Kosova, saj albanščina ni slovenščini niti soroden niti bližnji jezik.

Velika težava nastane, ker prihaja ogromno otrok s Kosova iz socialno šibkejših okolij, ogromne so kulturne razlike, položaj matere in njenega vpliva v družini se razlikuje od naše okolice. Matere preživijo s svojimi otroki dnevno precej več časa kot očetje, ker pa za rabo slovenščine niso niti približno usposobljene, otroci v svojih družinah niti nimajo nobene spodbude za pouk slovenščine.

V spodnjem grafikonu je prikaz števila vseh vpisanih učencev tujcev po posameznih šolskih letih ter glede na to, iz katerega govornega področja prihajajo.

UČENCI TUJCI GLEDE NA NJIHOV MATERNI JEZIK (OBDOBJE 10 LET)

ZAKLJUČEK

Glede na globalno gibanje lahko predvidevamo, da se bo trend vpisovanja učencev tujcev v našo šolo še povečeval. Nobena šola ne more vplivati na učence brez pomoči njihovih staršev. Učitelji in starši bi morali tako v učnem kot vzgojnem ter integracijskem procesu sodelovati kot enakovredni partnerji, kar pa lahko dosežemo le, če se aktivno dela ne le z otroki, pač pa tudi s celotnimi družinami priseljencev.

V.d. ravnateljice:

Jelka Kusterle, prof.

